

EU-Orientering

*LO-Kontoret i Bruxelles
nr.1 – 26. februar 2004*

EU langt fra store mål

EU-landene når ikke de mål, stats- og regeringslederne satte sig i Lissabon for fire år siden – både konkurrenceevnen, job og miljø halter bagefter

Vejen til førerrollen i verden bliver lang for EU-landene. Både det irske EU-formandskab og EU-kommissionen erkender nu, at Europa næppe opfylder målet om at blive den førende økonomiske region i verden i år 2010 og samtidig sikre den sociale samhørighed. I Kommissionens oplæg til forårstopmødet i marts hedder det, at landene nu må sætte skub i udviklingen, hvis målene skal nås. Samme nødråb har det irske EU-formandskab sendt til EU-landenes regeringer forud for næste måneds topmøde, der netop har økonomi, vækst og beskæftigelse på dagsordenen. - De udfordringer, vi står overfor, er at leve op til de forpligtelser, vi alle var enige om for fire år siden. Vi må nu være enige om at give det den højeste politiske prioritet, skriver den irske premierminister, Bertie Ahern, til sine kolleger.

Og det var også problemerne med den europæiske økonomi og beskæftigelse, der fik den britiske premierminister Tony Blair, tyske forbundskansler Gerhard Schröder og den franske præsident, Jacques Chirac, til på det omdiskuterede trepartstopmøde i Berlin til at foreslå, at EU-kommissionen fik en slags superkommissær, der skulle tage sig af økonomiske reformer og fremdrift på

vejen mod EU's store mål. Flere job, mere højteknologi og en mere moderne social model i Europa.

Det var i Lissabon, at stats- og regeringslederne i marts 2000 satte sig de ambitiøse mål. EU skulle ikke kun op på højde med USA's højteknologiske økonomi. Nej, Europa skulle være førende inden for den moderne videnbaserede økonomi. Selv om den moderne økonomi som regel kræver færre ansatte, var målet, at endnu flere kom i job. Og samtidig lagde topmødet vægt på, at den sociale samhørighed blev styrket.

Sider har EU holdt særlige topmøder hvert forår, hvor Lissabon-processen får en central placering. Nye mål er sat med særlige tal for, hvor langt landene skal være på halvvejen i 2005. Det er de delmål, der får rynkerne frem på EU-kommissærernes ansigter. EU er bagud med både job, miljø og økonomi.

Langt efter USA

EU er dermed langt fra at blive den førende, højteknologiske økonomiske magt i verden. Europæerne producerer i gennemsnit kun 72 procent af det, amerikanerne klarer.

Det skyldes ikke kun, at flere amerikanere arbejder. Den enkelte amerikaner laver også mere. Produktiviteten i EU-landene er kun 90 procent af amerikanernes.

Nye lande bagefter

Kun øgede investeringer ændrer på det forhold. Men heller ikke her er EU med. Faktisk faldt de private investeringer endog fra Lissabon-året 2000 til år 2003. Virksomhederne fulgte ikke rådene fra stats- og regeringslederne.

De private investeringer er langt højere i både USA og Japan. Og det bliver ikke bedre, når de nye lande kommer med i EU fra 1. maj. Kun Tjekkiet og Slovenien investerer mere end bagtroppen af EU-landene.

Holder de private virksomheder igen, står det ikke bedre til med det offentlige. Her faldt investeringer i 90'erne og var sidste år på 2,4 procent af nationalproduktet. I USA er investeringerne oppe på 3,3 procent.

Og også inden for forskning og udvikling kommer EU til kort. Kun Sverige og Finland overgår USA og Japan med højere investeringer.

I Lissabon satte stats- og regeringslederne som mål, at investeringerne i forskning og udvikling kom op på 3 procent i år 2010. Kommissionen erkender, at der er langt igen, selv om landene nu sætter sig nationale mål. De rene forsknings- og udviklingsinvesteringer er kun tæt på 2 procent af nationalproduktet. Få af landene har været i stand til at omsætte de nationale mål i konkrete tal i budgetterne, hedder det i Kommissionens oplæg.

Øger forureningen

De pæne erklæringer og hensigter præger også landenes indsats for et bedre miljø. I Lissabon hed det en bæredygtig, økonomisk udvikling. Bæredygtigheden fik et yderligere løft på papiret på topmødet i Göteborg i 2002. Men Kommissionen erkender nu, at end ikke den svage vækst i økonomien er bæredygtig nok.

Nogle lande gør dog mere end andre. De fire store industrilande, Storbritannien, Tyskland, Frankrig og Sverige, er tæt på at leve op til de omdiskuterede mål fra Kyoto. Fire andre lande, Italien, Belgien, Østrig og Holland oser videre og sender mere ud i atmosfæren end i 90'erne. Og helt galt er den i Irland, Spanien og Portugal. Selv om de tre lande må øge deres forurening med fra 13 til 27 procent, så har de allerede overskredet de grænser. Grøn energi er af vejene til at mindske forureningen. EU har som mål, at 22 procent af energien i 2010 kommer fra grøn el og 5,75 procent fra biogas. Men det er mål, der næppe nås, siger Kommissionen i dag.

Job på spil

Flere i job var et af de store mål med Lissabon-processen. Stats- og regeringslederne satte sig som mål, at 70 procent af borgerne i EU-landene var i arbejde i år 2010. De helt unge og ældre talte ikke med, men stats- og regeringslederne satte særlige mål for at få flere ældre i arbejde og få de unge i gang med enten et job eller en uddannelse, som skaffede dem fast grund under fødderne. Men også på de punkter er der mørke skyer. Beskæftigelsen er ganske vist øget fra 63,5 procent i 1999 til 64,5 procent i 2002. Fire lande med Danmark i spidsen ligger over kravet om en beskæftigelse på 70 procent, og Kommissionen håber stadig, at målet for 2010 nås. Men Kommissionen må i første omgang erkende, at delmålet for beskæftigelsen i 2005 ikke er inden for rækkevidde. Det taler om en beskæftigelse på 67 procent. Optagelsen af de nye lande gør ikke opgaven lettere. De havde blot en beskæftigelsesgrad på 57 procent i 2001.

Unge i EU i fattigdomsfælde

55 millioner borgere i EU-landene lever så usselt, at de risikerer at ende i direkte fattigdom. Hvert femte barn lever under forhold, der gør dem til mulige sociale tabere. Hvert 10. barn lever i en familie uden arbejdsindtægter.

Trods den almindelige hyldelse af den europæiske sociale model, har Europa stadig store sociale problemer. Men det går fremad, hedder det i en rapport, som EU-kommissionen er kommet med som oplæg til næste måneds EU-topmøde. Fra 1995 til 2001 faldt gruppen af borgere med den ene fod i fattigdom fra 17 procent til 15 procent. Men halvdelen af gruppen har reelt begge fødder dybt placeret i fattigdommen. Deres indtægter er så lave, at de hører til de socialt udstødte.

Kommissionen roser EU-landene for at gøre mere for at bekæmpe fattigdommen. På EU-topmødet i Lissabon i marts 2000 besluttede stats- og regeringslederne at sætte ind mod den sociale udstødelse. Beslutningen blev fuldt op på topmødet i Stockholm året efter, og landene arbejder nu med handlingsplaner for bekæmpelsen af fattigdom og social udstødning ud fra de mål, topmøderne sætter om at bekæmpe fattigdommen.

I den ny rapport samler Kommissionen de resultater, der kommer ud af arbejdet i medlemslandene. Rapporten viser, at der er stor forskel på, hvor udbredt fattigdommen er. De nordiske velfærdssystemer klarer sig bedst. Det svenske velfærdssystem topper med Danmark på andenpladsen.

Hver tiende svensker hører til risiko-gruppen, der kan ende i fattigdom. I Danmark er det 11 procent. I den anden ende risikerer hver femte portugiser at

havne i gruppen af udstødte, mens det gælder for hele 21 procent af irerne i det grønne land med den højeste økonomiske vækst.

Kommissionen påpeger, at manglende uddannelse er det store problem for de unge. Sidste år havde næsten 19 procent af de 18- til 24-årige unge forladt skolen uden at få en egentlig erhvervsuddannelse eller være på vej til at få det.

Bekæmpelsen af de unges fattigdom og få gennemført en egentlig fattigdomspolitik er et af de højest prioriterede mål for de kommende års arbejde. Overgangen fra skole til arbejdslivet skal forbedres. Dertil kommer at få arbejdsmarkedspolitikken skudt ind på en linje, så den fokuserer på de alle grupper, der er i fare for at blive udstødt eller allerede er det.

Kommissionen peger også på problemet med at få indvandrere integreret. EU kommer ikke med egentlig lovgivning for, hvordan målene skal nås. På en briefing i Kommissionen roste embedsmænd fra Kommissionen den såkaldte åbne koordineringsmetode i forbindelse med offentliggørelsen af rapporten. Metoden lægger op til, at landene koordinerer deres indsats mod fattigdommen frem for, at EU kommer med fælles lovgivning.

Landene er for forskellige til, at samme regler er egnede i landene, og at der for eksempel blev indført fælles minimumsregler for den sociale beskyttelse.

- Det er langt bedre, at landene sammen ser nødvendigheden af at gøre noget, lærer af hinanden og lægger pres på hinanden for at nå de mål, vi sætter os, hed det.

Europæere i kø efter tag over hovedet

Nye grupper af socialt udstødte ryger ud i de hjemløses rækker. At hjælpe dem kræver helt nye uddannede folk og også frivillige, hedder det i EU-kommissionens rapport om social indslusning

Hundreder af tusinder europæere står i kø for at få hjælp til en bolig eller komme ind på et herberg for hjemløse, der er blevet en kæmpe mangelvare i EU-landene. Herberger og andre former for nødhjem er i dag ikke kun for tiggere og vagabonder. Nye grupper udstødte grupper eller typisk også kvinder og børn hører til den gruppe, der søger efter et sted at få tag over hovedet.

EU-landenes ledere vedtog på et topmøde i december 2001, at en ordentlig bolig er en af de helt grundlæggende rettigheder for borgerne. EU-kommissionen tog siden problemet med hjemløse op i sine sociale handlingsplaner, og EU-landene følger op i deres nationale handlingsplaner for den sociale indslusning, de er forpligtet til at arbejde på at få skabt.

I samtlige EU-lande kæmper myndighederne nu med at få sengepladser nok til de udstødte. De udgør en gruppe, der i dag ikke blot mangler et sted at bo, men lider af en række problemer lige fra dårligt helbred fysisk som psykisk, mangel på beskæftigelse og social beskyttelse. Derfor løser landene kun problemerne ved at løse de hjemløses grundlæggende problemer.

Kommissionen erkender, at det er vanskeligt at finde frem til, hvor mange hjemløse der er, fordi der mangler en klar definition på en hjemløs. Men det vides, at problemet er stort.

Det Europæiske Observatorium af Hjemløse samler således opgørelser fra de

enkelte lande. Og alene i England søgte 269.940 om støtte under lovgivningen for hjemløse i 2002/2003, fremgår det af den seneste rapport fra Observatoriet. Dertil kom andre 50.917 ansøgere alene i Skotland, hvor regeringen har sat som mål, at alle har et sted at bo i år 2012. Problemerne med hjemløse er størst i de store byer. Tal fra Holland, viser samtidig, at udlændinge her udgør en større gruppe af de hjemløse.

Samtidig viser hollandske tal, at behovet for særlige krisecentre er enormt. I 2001 søgte 22.931 personer hjælp på et krisecenter. Den 1. januar 2001 boede der 1865 personer på centrene, der egentlig kun har plads til under det halve. Over en tredjedel af beboerne var børn. 18.248 kvinder søgte på de særlige krisecentre for kvinder. Samlet forsøgte 50.826 personer hjælp på de særlige centre for husvilde, fremgår det af rapporten fra observatoriet.

Kommissionen konkluderer i sin rapport, at alle EU-landene i dag sætter ind for at hjælpe personer eller familier, der kommer ud i det sociale uføre. Mangelen på boliger øger problemerne.

Fattige nye EU-lande får øget støtte fra EU's fonde

Lissabon-processen for vækst, beskæftigelse, konkurrenceevne og større social lighed får et skub frem i et nyt forslag fra EU-kommissionen til, hvad EU's fonde skal bruges til. Nye EU-lande scorer kassen

De nye EU-lande løber med en stor del af midlerne fra EU's fonde, hvis medlemslandene følger et nyt oplæg fra EU-kommissionen. Oplægget ændrer grænsen for, hvem der kan få støtte, så kun de rigtigt fattige regioner i EU får penge fra den største af fondenes puljer. Ændringen er ren epo for de nye EU-lande, der får en kraftig økonomisk indsprøjtning for at fremme vækst og beskæftigelse, så landene lettere kommer på samme økonomiske niveau som de gamle lande med samme velstand. Men det er også nødvendigt, fastslog EU-kommissær Michel Barnier, da han fremlagde en rapport om udviklingen i EU's politik for samhørighed med forslag til en politik for fremtiden i forrige uge. - Vi kan ikke gøre Europa til en succes, hvis der er store skævheder. Med et indre marked og øget konkurrence er der behov for en politik for samhørighed – en moderne politik, der fremmer vækst og konkurrenceevne, sagde Michel Barnier på et pressemøde i Bruxelles. EU udbyggede sin politik for samhørighed i 1980'erne da de mindre velstående lande, Portugal, Grækenland og Spanien kom med i EU. Politikens mål var at støtte projekter i de fattige regioner, så forskellen mellem de fattige og rige dele af EU blev mindre. Gennem årene er midlerne øget, så

samhørighedspolitikken i dag er den næststørste post på EU's budget. Den beløber sig i det nye forslag til 336 mia. euro (ca. 2.500 milliarder kroner) fordelt over de syv år. Det svarer til omkring 35 procent af EU's samlede udgifter og er næsten lige så meget som den stærkt omdiskuterede støtte til landmændene.

Samler støtten

Kommissionen konkluderer i den ny rapport, at politikken med støtte til fattige regioner hidtil har været en rimelig succes. De fattige lande har haft en større økonomisk vækst end de rige. Støtten har givet et kraftigt skub de samlede investeringer i landene. I Spanien har EU-støtten øget investeringerne med 3 procent, i Portugal og Grækenland med 8-9 procent og i fattige dele i Italien med 7 procent.

I starten blev støtten givet til en række formål, der var inddelt efter flere kriterier. I den nuværende ordning er støtten samlet inden for tre områder plus nogle større projekter uden for områderne. Efter Kommissionens oplæg bliver støtten yderligere koncentreret i det EU-budget, der løber fra 2007 til 2013. 78 procent af midlerne går til et nyt mål et, der støtter de tilbagestående regioner i EU. Overskriften hedder her samhørighed og konkurrenceevne og pengene går især

til regionerne i de nye EU-lande. 92 procent af borgerne i de kommende EU-lande bor således i regioner, hvor indtægterne er under 75 procent af gennemsnittet i EU.

Netop sådanne fattige lande og regioner får særlige tilskud til projekter, der udvikler både infrastrukturer, miljøbeskyttelse, fornyelser og også menneskelige ressourcer. En del af den særlige socialfonds midler er placeret her. Langt hovedparten af regionerne i de gamle EU-lande er nu for rige til at få del i den støtte. Men Spanien, Portugal og Grækenland hører til lande, der har ført en hård politisk kamp for at bevare støtte fra fondene.

Regioner med indtægter på i gennemsnit 90 procent af gennemsnittet i EU kan

herefter fortsat få støtte fra strukturfondene til de store transport- og energiprojekter, der skal sætte øget fart i den europæiske vækst.

18 procent af midlerne fra fondene går til en ny gruppe to, der skal støtte regionernes konkurrenceevne og beskæftigelse. Penge fra den gamle socialfond er også placeret her og bruges især til at støtte fornyelse, miljø og strategier for beskæftigelse i de nye lande. Men der bliver også programmer, som yder støtte til de fattige regioner i de gamle EU-lande.

Det tredje program støtter især samarbejdet over grænser i grænseregioner. Her får også projekter inden for kultur og uddannelse støtte.

Storbyer er rigest - med stor fattigdom

Det indre London er det sted i EU, hvor indbyggerne har den største indtægt i gennemsnit i Europa. På andenpladsen kommer Bruxelles. Hamburg er nummer fire, Wien nummer seks og Stockholm er nummer ni. Selv Prag ligger som region pænt over gennemsnittet i hele EU. Storbyerne samler dermed folk med de højeste indtægter. Men storbyerne er også fyldt med fattige og har usle kvarterer, som kun bliver udviklet, hvis de får støtte udefra. EU-kommissær Michel Barnier påpegede den modsætning, da han præsenterede Kommissionens oplæg til en ny strukturpolitik.

Kommissionen sætter derfor ikke kun fokus på de fattige landregioners problemer, men også problemerne i byerne. Der er sat penge af til projekter der udvikler de fattige kvarterer.

EU-kommissionen advarer mod at skære i budgetter

EU's stats- og regeringsledere giver flere opgaver til EU-kommissionen, men de klares ikke, hvis pengene ikke følger med, advarer EU-kommissær Michel Barnier, efter Kommissionen med nyt budget afviser store landes krav om besparelser

Glem alt om Lissabon-mål og EU's placering i top i verden og glem alt om en større udligning mellem de rige og fattige dele af EU, hvis pengene til at løse opgaverne ikke følger med.

Det var det klare budskab, da EU-kommissær Michel Barnier fremlagde et forslag til det kommende budget for EU's strukturfonde. Han kommenterede dermed debatten om forslaget til hele EU's budget for næste finansperiode 2007-2013, efter Kommissionen få dage forinden også fremlagde det forslag.

Kommissionen lægger op til, at EU's kommende udgifter holder sig inden for en ramme, der ikke overstiger 1,24 procent af EU-landenes samlede nationalprodukter. Men det er for meget, mener seks store EU-lande, der i dag betaler væsentligt mere til EU's kasse, end de modtager. De seks lande, Storbritannien, Tyskland, Frankrig, Sverige, Holland og Østrig, mener, at 1,00 procent er nok.

Michel Barnier hører efter sigende til en gruppe i Kommissionen, der arbejdede for, at Kommissionen foreslog en procentsats, der lå under de 1,24. På pressemødet sagde han da også, at EU's arbejde ikke brød sammen, hvis politikerne i EU ikke godkendte satsen. - Men en procent er for lidt. Vi er blevet bedt om at føre den fælles landbrugspolitik, fremme miljø, forskning, indsatsen over for u-landene, løse problemer med infrastrukturer og meget mere. Det klarer vi ikke med et loft på en procent, sagde Michel Barnier. I Kommissionen er medarbejdere trætte af, at ikke mindst EU's topmøder hele tiden lægger nye opgaver over på

Kommissionen uden at give tilsvarende flere penge. Det påpeges, at EU's budget steg med 8,2 procent fra 1996 til 2002. Men de 15 regeringers budgetter steg med hele 22,9 procent i samme periode. Kun den svenske regering holdt stigningerne på under EU's.

Argumenterne bider dig ikke på de seks landes regeringer, og for nylig udtalte den britiske finansminister Gordon Brown, at det var helt urealistisk og uacceptabelt, at Kommissionen foreslog stigninger på 25 procent i budgetterne.

Kommissionen fremhæver, at en af hovedprioriteterne for de kommende år er vækst, beskæftigelse og konkurrenceevne. Den politik styrker EU-landenes økonomi. Alene det at have en betydelig ledighed koster samfundene omkring 9 procent af EU's samlede nationalprodukt, hedder det i oplægget.

Det fremhæver også, at en modernisering og forandring i virksomhederne er vanskelig, og at forbedrede ordninger med europæiske samarbejdsudvalg kan fremme den proces. Men at få gang i samarbejdsudvalgene koster også penge. Oplægget foreslår, at EU knap tredobler beløbet til politikken for konkurrenceevne, vækst og beskæftigelse fra 2006 til 2013.

Slagsmålet om budgettet ventes at starte for alvor på topmødet i december om principper og retningslinjer. Et forlig ventes tidligst til næste sommer.

EU-Orientering udgives af LO-Kontoret i Bruxelles.
Adresse: LO-DK-office, Bld. du Roi Albert II, 5/24
B-1210 Bruxelles. tel. 00-32-2-2040690 - fax: 00-32-2-2035657
Redaktion: Peder Munch